

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 07 0 K 020201 23 Kž
Sarajevo, 21.02.2024. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija mr. Božidarke Dugonjić kao predsjednice vijeća, Hurije Muratović i Jasmine Begić kao članova vijeća, uz sudjelovanje Mevlide Šeta kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog H.D., zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, odlučujući o žalbama kantonalne tužiteljice iz Mostara i branitelja optuženog H.D., izjavljenim protiv presude Županijskog/Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 K 020201 21 K od 28.10.2022. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 21.02.2024. godine u prisustvu federalne tužiteljice Lejle Handžić Selimović i branitelja optuženog H.D., advokata Adnana Beganovića iz Mostara, a u odsutnosti uredno obaviještenog optuženog H.D., donio je

P R E S U D U

Žalba branitelja optuženog H.D. odbija se kao neosnovana, a žalba kantonalne tužiteljice iz Mostara uvažava, pa se presuda Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 K 020201 21 K od 28.10.2022. godine preinačava u odluci o kazni, tako da se optuženi H.D. za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, za koje je tom presudom oglašen krivim, uz primjenu odredaba člana 33. i 41. stav 1. istog zakona, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina i 6 (šest) mjeseci.

U ostalom dijelu prvostepena presuda ostaje neizmijenjena.

O b r a z l o Ź e n j e

Presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 K 020201 21 K od 28.10.2022. godine, optuženi H.D. je oglašen krivim za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. Krivičnog zakona Socijalističke

Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ), koji je zakonom preuzet kao republički zakon i primjenom odredaba člana 41.,42. i 43. istog zakona, osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine. Istom presudom, primjenom odredbe člana 202. stav 4. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH), optuženi H.D. je oslobođen od obaveze naknade troškova krivičnog postupka, dok su oštećeni primjenom odredbe člana 212. stav 3. ZKP FBiH sa imovinskopравnim zahtjevom upućeni na parnični postupak.

Protiv navedene presude žalbe su izjavili kantonalna tužiteljica iz Mostara i branitelj optuženog H.D., advokat Adnan Beganović iz Mostara.

Podnesenom žalbom kantonalna tužiteljica iz Mostara prvostepenu presudu pobija zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji, s prijedlogom da se prvostepena presuda u odluci o kazni preinači i optuženom H.D. za počinjeno krivično djelo izrekne kazna zatvora u dužem trajanju u odnosu na kaznu izrečenu pobijanom presudom.

Branitelj optuženog H.D., advokat Adnan Beganović iz Mostara, podnesenom žalbom prvostepenu presudu pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede Krivičnog zakona i zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, s prijedlogom da se prvostepena presuda preinači i optuženi oslobodi od optužbe ili da se prvostepena presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na žalbu branitelja optuženog, kantonalna tužiteljica je iznijela navode zbog kojih smatra da ta žalba nije osnovana, te je predložila da se kao takva odbije.

Federalna tužiteljica podneskom broj T07 0 KTRZZ 0005688 23 2 od 13.01.2023. godine, predložila je da se žalba branitelja optuženog H.D. odbije kao neosnovana, a da se žalba kantonalne tužiteljice iz Mostara uvaži i presuda Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 K 020201 21 K od 28.10.2022. godine u odluci o kazni preinači, tako da se optuženom Hasanu Deliću za počinjeno krivično djelo izrekne kazna zatvora u dužem trajanju.

Na sjednici vijeća ovog suda koja je održana u smislu odredbe 319. stav 3. ZKP FBiH, u odsutnosti uredno obaviještenog optuženog H.D., federalna tužiteljica je ostala u cijelosti kod navoda i prijedloga iz podneska broj TO7 0 KTRZZ 0005688 23 2 od 13.01.2023. godine, dok je branitelj optuženog, advokat Adnan Beganović iz Mostara, također ostao kod svih navoda i prijedloga iznesenih u žalbi koje je na sjednici vijeća ukratko i obrazložio.

Ovaj sud je ispitao pobijanu presudu u granicama žalbenih navoda, kao i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 321. ZKP FBiH, pa je nakon toga odlučio kao u izreci ove presude iz razloga koji slijede:

Osporavajući prvostepenu presudu branitelj optuženog H.D., najprije u žalbi navodi da je prvostepeni sud počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 288. stav 2. ZKP FBiH, zasnivanjem presude na iskazu, kako navodi, zaštićenog svjedoka „A“, datom na zapisnik Tužiteljstva Bosne i Hercegovine broj KT-RZ-115/05 od 15.10.2006. godine i iskazu iz istrage svjedoka M.Z., datom na zapisnik Kantonalnog tužiteljstva HNK broj T07 0 KTRZ 005688 19 2 od 04.06.2021. godine. U vezi sa iznesenim tvrdnjama branitelj navodi, da je prvostepeni sud postupio protivno odredbi člana 288. stav 2. ZKP FBiH, kada je na glavnom pretresu pročitao iskaz iz istrage svjedoka „A“, pozivajući se pri tome na navode iz pisma ovog svjedoka upućenog sudu, u kojem je isti

naveo da on neće svjedočiti, jer ne želi ponovo prolaziti muku i patnju, prisjećajući se događaja u kojima je bio žrtva, te kada je pročitao iskaz iz istrage svjedoka M.Z., koji je bio prisutan na glavnom pretresu, ali nije svjedočio, nego je izjavio da je mentalno nesposoban da svjedoči, jer ima ozbiljne zdravstvene probleme zbog boravka u logoru. Prema navodima iz žalbe branitelja, u konkretnom slučaju nisu bili ispunjeni uvjeti za čitanje iz istrage iskaza navedenih svjedoka, jer prvostepeni sud, nije uložio ni minimum napora da osigura prisustvo na glavnom pretresu svjedoka „A“, niti je izvršio provjere navoda svjedoka „A“ i svjedoka M.Z., u pogledu njihovog zdravstvenog stanja, odnosno sposobnosti svjedočenja na glavnom pretresu, provođenjem vještačenja po vještaku neuropsihijatru na naprijed navedene okolnosti. Zasnivanjem presude na iskazima svjedoka „A“ i svjedoka M.Z., pribavljenim protivno odredbi člana 288. stav 2. ZKP FBiH, prema navodima iz žalbe branitelja, prvostepeni sud je ujedno počinio i bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH, jer se presuda zasniva na dokazima na kojima se ista ne može zasnivati.

Ovi žalbeni navodi branitelja optuženog ne dovode u pitanje zakonitost pobijane presude.

Prema odredbi člana 288. stav 2. ZKP FBiH kojom su propisani izuzeci od načela neposrednosti krivičnog postupka, zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu biti na glavnom pretresu pročitani i korišteni kao dokaz, samo u situacijama kada su ispitane osobe umrle, duševno oboljele, ili se ne mogu pronaći, ili je njihov dolazak pred sud nemoguć, ili je znatno otežan iz važnih uzroka, ili ako bez zakonskih razloga neće da daju iskaz na glavnoj raspravi.

Iz stanja spisa i obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud svjedoka pod mjerama zaštite sa dodijeljenim pseudonimom „A“ koji živi u Republici Hrvatskoj, uredno pozvao na zakazani glavni pretres, ali da je ovaj svjedok u vezi sa zaprimljenim pozivom, uputio pismo sudu u kojem je naveo da on neće svjedočiti, jer ne želi ponovo prolaziti muku i patnju, prisjećajući se događaja u kojima je bio žrtva, te posebno naglasio da je u vezi predmetnih dešavanja, više puta svjedočio pred pravosudnim tijelima u Bosni i Hercegovini. U takvoj situaciji, pozivajući se na sadržaj odredbe člana 288. stav 2. ZKP FBiH koja propisuje izuzetke od neposrednog izvođenja dokaza i odredbe člana 12. Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka, koje daju takvu mogućnost u cilju zaštite svjedoka pod prijetnjom i ugroženog svjedoka, prvostepeni sud je, imajući u vidu da je odlukom Suda BiH, kao i odlukom Kantonalnog suda u Mostaru, svjedok „A“ proglašen ugroženim svjedokom i da mu je kao mjera zaštite (zaštite osobnih podataka) dodijeljen pseudonim, cijeneći da bi isti pojavljivanjem na glavnom pretresu bio izložen značajnoj duševnoj boli, te imajući pri tome u vidu da se svjedok „A“ izjasnio da ne želi da svjedoči, ocijenio da je u takvoj situaciji potpuno bespredmetno organizirati saslušanje ovog svjedoka putem video veze, kako je to branitelj optuženog predlagao, te iskaz svjedoka pod pseudonimom „A“, dat na zapisnik Tužiteljstva Bosne i Hercegovine broj KT-RZ-115/05 od 15.10.2006. godine, na glavnom pretresu na prijedlog kantonalne tužiteljice, pročitao.

Slijedom naprijed izloženog, ovaj sud je mišljenja da prvostepeni sud nije postupio protivno odredbi člana 288. stav 2. ZKP FBiH, kada je na glavnom pretresu iskaz svjedoka pod pseudonimom „A“ dat u istrazi, pročitao. Naime, iz podataka spisa, a što se ni žalbom ne osporava, proizilazi da svjedok pod pseudonimom „A“ ima prebivalište u Republici Hrvatskoj, što isključuje mogućnost njegovog prinudnog dovođenja na glavni pretres pred prvostepenim sudom. Nadalje, u konkretnoj situaciji kada ovaj svjedok odbija svjedočenje, ne postoji mogućnost ni njegovog saslušanje putem videokonferencije, imajući u vidu odredbu

člana 16a. stav 7. i 9. (saslušanje svjedoka i vještaka putem videokonferencije) Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima, prema kojoj se prema svjedoku, odnosno vještaku koji odbije da da iskaz, ne mogu primijeniti bilo kakve mjere prinude, što je identično regulisano i odredbom člana 10. stav 2. Drugog dopunskog protokola uz Evropsku konvenciju o međusobnom pružanju pravne pomoći u krivičnim stvarima. Svjedok oštećeni (pod pseudonimom „A“) je, a što se također žalbom ne osporava, odlukama Suda BiH i Kantonalnog suda u Mostaru proglašen ugroženim svjedokom u smislu člana 3. Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka FBiH, kojem je kao mjera zaštite dodijeljen navedeni pseudonim, i sukladno odredbi člana 12. istog zakona koja propisuje izuzetke od neposrednog izvođenja dokaza, iskaz iz istrage ovog svjedoka, po odluci prvostepenog suda, radi potrebe da se osigura zaštita svjedoka, imajući u vidu prirodu predmetnih dešavanja, na glavnom pretresu je pročitao, o čemu je prvostepeni sud na zapisnik sa glavnog pretresa, kao i u obrazloženju pobijane presude, dao i potpuno određene razloge koji se žalbom ne dovode u pitanje. S obzirom na tako utvrđene okolnosti, imajući u vidu izuzetke od načela neposrednosti propisane zakonom, prvostepeni sud po ocjeni ovog suda, nije postupio protivno odredbi člana 288. stav 2. ZKP FBiH, kada je iskaz iz istrage ovog svjedoka na glavom pretresu pročitao. Pri tome je neophodno istaći, da je nakon što je pročitao iskaz iz istrage svjedoka pod pseudonimom „A“, branitelju optuženog omogućeno postavljanje pitanja koja bi inače postavio ovom svjedoku prilikom unakrsnog ispitivanja i da postavljenim pitanjima branitelj nije osporio sadržaj iskaza ovog svjedoka, niti ga problematizirao, kao i to, a što se žalbom i ne osporava, da se prvostepena presuda ne zasniva isključivo ili u pretežnoj mjeri na iskazu svjedoka pod pseudonimom „A“, nego na iskazima drugih saslušanih svjedoka, očevidaca predmetnih dešavanja (među kojima i iskazu svjedoka pod pseudonimom „B“, direktnog sudionika uz svjedoka „A“, predmetnih dešavanja), a koji su zajedno sa ovim svjedokom bili zatočeni u crkvi „S.s.“ u D.D., sa kojim iskazima je iskaz iz istrage svjedoka pod pseudonimom „A“, u cijelosti saglasan.

Nadalje, kada je u pitanju iskaz svjedoka M.Z. na koji se također ukazuje žalbom, iz zapisnika sa glavnog pretresa održanog pred prvostepenim sudom dana 16.09.2022. godine, kao i iz obrazloženja pobijane presude proizilazi, da je iskaz iz istrage svjedoka M.Z. (dat na zapisnik Kantonalnog tužiteljstva HNK broj T07 0 KTRZ 005688 19 2 od 04.06.2021. godine), na prijedlog kantonalne tužiteljice na glavnom pretresu pročitao, kada se ovaj svjedok izjasnio, da se zbog lošeg zdravstvenog stanja kao posljedice predmetnih dešavanja i pretrpljene traume, te zbog protoka vremena, mentalnog stanja i godina života, ne može o predmetnim dešavanjima izjašnjavati, ali da je ovaj svjedok, nakon što je potvrdio identičnost svog potpisa na zapisniku o ispitivanju u istrazi, a potom, nakon čitanja sadržaja njegovog iskaza, i tačnost svoje izjave, od strane branitelja optuženog unakrsno ispitan u pogledu predmetnih dešavanja.

Prema odredbi člana 312. stav 2. ZKP FBiH na koju se ukazuje žalbom branitelja, navedena bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji ako sud u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ZKP FBiH, a to je bilo ili je moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude. Na ovu, kao ni na ostale bitne povrede odredaba krivičnog postupka, sukladno odredbi člana 321. ZKP FBiH, drugostepeni sud ne pazi po službenoj dužnosti prilikom ispitivanja prvostepene presude povodom žalbe. Stoga, za uspješno pobijanje prvostepene presude zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH, preduvjet je, da je u žalbi navedeno, ne samo koja odredba ZKP FBiH po mišljenju branitelja nije primijenjena ili je nepravilno primijenjena u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude, nego i zbog čega je to bilo ili moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

Imajući u vidu da branitelj optuženog, osim što je u žalbi ukazao da je prvostepeni sud postupio protivno odredbi člana 288. stav 2. ZKP FBiH kada je iskaz iz istrage svjedoka M.Z. na glavnom pretresu pročitao, u žalbi nije naveo, u kom smislu i zbog čega je takvo postupanje suda bilo ili moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude, ovaj sud nije bio u prilici da ispita osnovanost žalbenog navoda branitelja da je prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 288. stav 2. ZKP FBiH.

Nadalje, ovaj sud cijeni neprihvatljivim navode iz žalbe branitelja optuženog, da je prvostepeni sud zasnivanjem pobijane presude na iskazu svjedoka M.Z., na kojem se prema stavu iz žalbe branitelja presuda nije mogla zasnivati, jer je pribavljen protivno odredbi odredbi člana 288. stav 2. ZKP FBiH, počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.

Prije svega, neophodno je podsjetiti da je prema odredbi člana 11. stav 2. ZKP FBiH, nezakonit dokaz onaj koji je pribavljen povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala, odnosno onaj koji je pribavljen bitnim povredama procesnog zakona. Pri tome valja imati na umu da se zaključak o nezakonitosti dokaza zbog bitnih (suštinskih) povreda odredaba ovog zakona, ne može zasnivati isključivo na činjenici da je prilikom njegovog pribavljanja eventualno povrijeđena neka odredba procesnog zakona (osim ukoliko to zakonom nije izričito propisano), nego se u tim situacijama mora cijiniti cilj odredbe (koja nije primjenjena ili je prekršena), značaj propusta da se postupi u skladu s njom za osnovna prava i slobode učesnika postupka, kao i značaj tog propusta u odnosu na osnovna načela krivičnog postupka, pa se tek tada može izvesti zaključak o zakonitosti ili nezakonitosti određenog dokaza. Svako suprotno postupanje značilo bi da bilo koja povreda odredbi procesnog zakona prilikom pribavljanja dokaza, automatski ima za posljedicu nezakonitost tog dokaza. Slijedom navedenog, imajući u vidu da u žalbi branitelja optuženog nije data nikakva argumentacija u tom pravcu, jer se ne navodi, kakav je značaj propusta na koje se ukazuje u žalbi u odnosu na osnovna prava i slobode optuženog, kao i značaj tog propusta u odnosu na osnovna načela krivičnog postupka, u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH, ovaj sud nije mogao ispitati žalbeni prigovor branitelja optuženog o nezakonitosti navedenog dokaza.

Nije prihvatljiv ni žalbeni prigovor branitelja optuženog u kojem se iznose tvrdnje da je prvostepeni sud počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, kada odbrani optuženog nije omogućio, da pri ponovnom saslušanju na glavnom pretresu ispita svjedoka pod pseudonimom „B“, jer iz zapisnika sa glavnog pretresa održanog dana 26.10.2022. godine, proizilazi da je prvostepeni sud, nakon što je kao dokaz suda, pri ponovnom saslušanju, ispita svjedoka pod pseudonimom „B“ u pogledu vremena predmetnih dešavanja, odbrani optuženog omogućio da ispita svjedoka „B“ u odnosu na predmetna dodatna pojašnjenja, ali da odbrana optuženog tu mogućnost nije koristila, uz navode branitelja, da odbrana nema ništa da primijeti u vezi sa datim iskazom ovog svjedoka.

Pobijajući prvostepenu presudu branitelj optuženog nadalje u žalbi navodi, da prvostepeni sud u pobijanoj presudi nije iznio razloge o odlučnim činjenicama, jer nije potpuno određeno naveo koje činjenice i iz kojih razloga nalazi dokazanim ili nedokazanim, niti je dao ocjenu vjerodostojnosti protivrječnih dokaza, a što se prema navodima žalbe odnosi na iskaz svjedoka pod pseudonimom „B“, jer prvostepeni sud nije dao razloge zbog čega, u pogledu vremena predmetnih dešavanja prihvata iskaz ovog svjedoka dat na glavnom pretresu održanom dana 26.10.2022. godine, iako je isti u protivrječnosti sa iskazom ovog

svjedoka koji je dat na glavnom pretresu održanom dana 15.09.2022. godine. Takvim postupanjem prvostepenog suda prema navodima iz žalbe branitelja optuženog, pobijanom presudom je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Ni ovi žalbeni navodi branitelja optuženog nisu osnovani.

Suprotno navodima iz žalbe branitelja optuženog, ovaj sud nalazi da u osporenoj presudi nisu izostali razlozi o odlučnim činjenicama, jer je prvostepeni sud u obrazloženju pobijane presude, nakon što je prezentirao sadržinu svih dokaza izvedenih kako na prijedlog optužbe, tako i na prijedlog odbrane, postupajući u skladu sa odredbom člana 296. stav 2. ZKP FBiH, izvršio analizu izvedenih dokaza, dajući pri tome sukladno odredbi člana 305. stav 7. ZKP FBiH, ocjenu protivrječnih dokaza, nakon čega je na stranama od 30. do 34. obrazloženja dao razloge, zbog čega nalazi dokazanim da je optuženi H.D., zajedno sa Z.K. poduzeo radnje poblize opisane u činjeničnom dijelu izreke pobijane presude, te tako počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. KZ SFRJ, za koje je isti i optužen. Pri tome, kada je u pitanju iskaz svjedoka pod pseudonimom „B“, neophodno je ukazati da u iskazu ovog svjedoka u pogledu vremena predmetnih dešavanja, ne postoje protivrječnosti na koje se ukazuje žalbom branitelja, jer je ovaj svjedok na glavnom pretresu održanom dana 26.10.2022. godine, samo detaljno ispitan i preciznije se izjašnjavao u pogledu vremena predmetnih dešavanja, navodeći da se predmetni događaj desio 3/4 ili 4/5 noć od njihovog zatočenja (30.09.1993. godine) u crkvu „S.s.“ u mjestu D.D., a što nije u protivrječnosti sa njegovim iskazom datim na glavnom pretresu održanom dana 15.09.2022. godine, kada se izjasnio da se predmetni događaj desio prvih nekoliko noći od dovođenja i zatočenja u crkvu „S.s.“ u mjestu D.D.. U pogledu žalbenih navoda istaknutih u prilog bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka, kojima se ukazuje na iskaze svjedoka M.L. i svjedoka M.J., u dijelu izjašnjenja o identitetu lica koje je sa osuđenim Z.K. počinio predmetni zločin nad svjedocima pod pseudonimom „A i B“, ovaj sud cijeni da se navedenim prigovorima ukazuje na pravilnost ocjene iskaza navedenih svjedoka, pa su isti i razmatrani prilikom ispitivanja pobijane presude u vezi sa žalbenim prigovorima kojima se osporava pravilnost činjeničnog stanja utvrđenog pobijanom presudom. Stoga, ovaj sud nalazi da se neosnovano žalbom branitelja optuženog prvostepena presuda pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Osporavajući prvostepenu presudu zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, branitelj optuženog u žalbi navodi, da iz provedenih dokaza prvostepeni sud nije mogao van razumne sumnje izvesti zaključak da je optuženi zajedno sa osuđenim Z.K. počinio krivično djelo za koje je pobijanom presudom oglašen krivim, jer nije nesporno utvrđen identitet optuženog, te da je u takvoj situaciji, kada postoji sumnja u pogledu identiteta optuženog, prvostepeni sud trebao postupiti u smislu odredbe člana 3. ZKP FBiH i primjenom načela „in dubio pro reo“, optuženog osloboditi od optužbe. S tim u vezi branitelj navodi, da niti jedan od svjedoka optužbe nije poznao optuženog, da saznanja svih saslušanih svjedoka u pogledu imena i prezimena optuženog, kao navodnog počinitelja predmetnog krivičnog djela, potiču od „zatvorenika iz J.“, koji su to rekli svjedoku „B“, a on to kasnije prenio svjedoku M.Z., te da niti jedan od tih „zatvorenika iz J.“, nije saslušan, niti ih svjedoci optužbe imenuju u svojim iskazima, što sve ukazuje, kako se to navodi u žalbi, da sud van razumne sumnje nije mogao izvesti zaključak da je optuženi počinio krivično djelo za koje je pobijanom presudom oglašen krivim. U prilog iznesenim tvrdnjama da postoji sumnja u pogledu identiteta optuženog, branitelj dalje u žalbi navodi, da iz iskaza svjedoka optužbe proizilazi

da su se u grupi vojnika za koje se navodi da su zlostavljali zatočenike u crkvi „S.s. u mjestu D.D., nalazile dvije osobe sa imenom i prezimenom H.D.

Ni ovi žalbeni navodi branitelja optuženog nisu osnovani.

Po ocjeni ovog suda, prvostepeni sud je potpuno i pravilno cijenio sve izvedene dokaze i na takvoj osnovi zasnovao svoje činjenične i pravne zaključke da je optuženi H.D. poduzeo radnje opisane u izreci pobijane presude i tako počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. KZ SFRJ za koje je pobijanom presudom i oglašen krivim. Pri tome, suprotno navodima iz žalbe branitelja optuženog, prvostepeni sud nije bio u sumnji u pogledu identiteta optuženog, jer su svjedoci optužbe M.L., M.Z., M.J., Z.K. i svjedoci pod pseudonimom „A“ i „B“ u svojim iskazima naveli, da su tokom boravka u zatočeništvu u ... u D.D. bili izloženi svakodnevnom premlaćivanju i zlostavljanju od strane vojnika kojim je zapovijedao Z.K., koji im se odmah po njihovom zatvaranju imenom i prezimenom predstavio, dok su se neki međusobno oslovljavali nadimcima „Š., B., B. i N.“, da su od zatočenika iz J. koji su živjeli u susjednim mjestima saznali njihova imena (H.D, H.K, I.K, N.A i S.B.), pri čemu su u svojim iskazima, nasuprot navoda iz žalbe branitelja svjedoci naveli, da je M.D. koji se zajedno sa njima nalazio u crkvi kao zatočenik, rodom iz G. i da ih je sve osobno, pa tako i optuženog H. D, po imenima, prezimenima i nadimcima, poznao. Okolnost na koju se ukazuje navodima iz žalbe branitelja, da su se u grupi vojnika koji su zlostavljali zatočenike u crkvi „S.s“ u mjestu D.D., nalazile dvije osobe sa imenom i prezimenom H.D., ne dovodi u pitanje pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja, a u vezi s tim i valjanost izvedenih zaključaka prvostepenog suda, jer su svjedoci optužbe u svojim iskazima bili izričiti, da optuženi H.D., za kojeg su naveli da je pored Z.K. koji je bio „k. I“, bio „k. II“ u premlaćivanju i zlostavljanju zatočenika, nije imao nikakav nadimak, za razliku od drugog vojnika sa imenom i prezimenom H.D., koji je imao nadimak „N.“ i koji se nije isticao u zlostavljanju zatočenika.

Kada je u pitanju predmetni događaj, svjedoci optužbe M.L, M.Z, M.J i Z.K su u svojim iskazima saglasni, da je kritične večeri od strane Z.K. i optuženog H.D, svjedok pod pseudonimom „A“ bio jako pretučen, da je bio sav modar i od siline udaraca gubio svijest, da su po njegovom tijelu gasili opuške od cigareta, te da su ga isto več, što proizilazi i iz iskaza svjedoka I.K., I.P. i K.D., natjerali „da u svoja usta stavlja spolni organ svog brata - svjedoka „B“, a potom natjerali da svjedok „B“ to isto radi svjedoku „A“, što su, obzirom da su morali sjediti pognute glave, zaključili po zahtjevima i naredbama koje su im izdavali, kojim je od njih traženo da skinu hlače i gaće i da jedan drugom rade „felacio“, pri čemu je svjedok M.L. kako je naveo u svom iskazu, krišom gledajući, vidio skinute donje dijelove odjeće svjedoka „A“ i „B“. Svjedok pod pseudonimom „A“ je u svom iskazu naveo, da su ga kritičnog dana od 17,00 sati do 02,00 sati iza ponoći Z.K. i optuženi H.D. zlostavljali, da su ga skinuli do gola i udarali ga pendrekom, da je bio sav modar i od siline udaraca gubio svijest, da su na njegovom tijelu gasili opuške od cigareta, a potom ga natjerali da u usta stavlja spolni organ svog brata (svjedoka „B“) i da mu „puši“, što su ujedno natjerali i njegovog brata da to isto radi njemu, za koje vrijeme su im se smijali, te ga i nakon tog čina nastavljali udarati, a što je svojim iskazom potvrdio i svjedok pod pseudonimom „B“, navodeći da je time pretrpio najveće poniženje koje je ikada u životu doživio. Slijedom naprijed izvedenih dokaza, imajući u vidu da su svjedoci Z.K. i M.L. na predloženim im fotografijama, prepoznali optuženog kao vojnika koji je zlostavljao zatočenike u crkvi u D.D., da je u sklopu svjedočkog iskaza svjedok M.J. na glavnom pretresu, kako je naveo „po faci“, prepoznao optuženog kao lice koje je zajedno sa osuđenim Z.K. zlostavljalo zatočenike i svjedoke pod pseudonimom „A“ i „B“ natjerao na „međusobni felacio“, te da su svjedoci optužbe u svojim

iskazima saglasni, da je optuženi H.D., čiji identitet (ime i prezime) su saznali od M.D., zajedno sa osuđenim Z.K, u predmetnom događaju svjedoka „A“, pendrekom premlatio tako da je bio sav modar i na tijelu istog gasio opuške od cigareta, te svjedoke pod pseudonimom „A“ i „B“ (braću), natjerao na „međusobni felacio“, neprihvatljivim se ukazuju navodi iz žalbe branitelja, da dokazi na koje se prvostepeni sud u pobijanoj presudi pozvao, nisu davali uporišta za izvođenje zaključka van razumne sumnje, da je optuženi počinio krivično djelo za koje je pobijanom presudom oglašen krivim.

Pravilnost tog zaključka ne dovode u pitanje navodi iz žalbe branitelja, u kojima isti, pozivajući se na iskaze svjedoka odbrane E.P., H.Ć., O.P., R.A. i E.Z. i akt Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata broj 07/1-45/3-4051/22 od 12.10.2022. godine koji sadrži podatak o ranjavanju u ratu optuženog, iznosi tvrdnje da optuženi zbog učešća u borbenim aktivnostima i ranjavanja 05.10.2022. godine, nije mogao biti u crkvi u D.D. i učestvovati u izvršenju predmetnog krivičnog djela.

Iz iskaza svjedoka optužbe proizilazi da su u crkvu u D.D. dovedeni i zatočeni krajem septembra mjeseca, tačnije dana 30.09.1993. godine, kako se većina svjedoka u svom iskazu izjasnila, te da su po zatočenju prvih nekoliko dana u večernjim satima (noću) bili premlaćivani i zlostavljani, a prema iskazu svjedoka pod pseudonimom „B“, zlostavljanje njega i njegovog brata (svjedoka „A“), izvršeno je 3/4 ili 4/5 noć od njihovog zatočenja.

Svjedoci odbrane na koje se ukazuje žalbom, u nastojanju da pruže alibi optuženom, u svojim iskazima su se različito izjašnjavali o borbenim aktivnostima „na V.“ i učešću u njima optuženog, i svojim iskazima u pogledu vremenske odrednice, nisu doveli u pitanje učešće optuženog u zločinu prema svjedocima pod pseudonimom „A“ i „B“, koji je, kako to proizilazi iz iskaza svjedoka „B“, izvršen prije borbenih aktivnosti „na V.“ i ranjavanja optuženog 05.10.2022. godine, pri čemu je neophodno istaći da su zlostavljanja zatočenika, za razliku od borbenih aktivnosti o kojima su se izjašnjavali svjedoci odbrane, vršena noću.

Prema tome, kako iz naprijed izloženog proizilazi da su u ovoj krivičnoj stvari na dovoljan i pouzdan način utvrđene sve činjenice i okolnosti od odlučnog značaja za pravilno presuđenje i kako prvostepeni sud nije bio u sumnji u pogledu postupanja optuženog pri izvršenju predmetnih krivičnih djela, odnosno postojanja odlučnih činjenica koje čine obilježja krivičnog djela i o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, neprihvatljivi su navodi iz žalbe branitelja optuženog da je prvostepeni sud pri donošenju pobijane presude, propustio da primjeni načelo „in dubio pro reo“ propisano odredbom člana 3. stav 2. ZKP FBiH, na koje se u žalbi poziva.

Iz navedenih razloga ovaj sud nalazi da se neosnovano žalbom branitelja optuženog H.D. osporava pravilnost pobijanom presudom utvrđenog činjeničnog stanja.

Branitelj optuženog H.D. je u podnesenoj žalbi kao žalbeni osnov označio i povredu Krivičnog zakona, međutim, obzirom da u žalbi nije navedeno u čemu se ta povreda ogleda, zbog te paušalnosti, od strane ovog suda navedeni žalbeni osnov nije mogao biti ispitan. Ispitujući pobijanu presudu po službenoj dužnosti u smislu odredaba člana 321. ZKP FBiH, ovaj sud nije našao da je na štetu optuženog povrijeđen Krivični zakon.

Ovaj sud je ispitao pobijanu presudu i u odluci o kazni, kako u okviru žalbenih navoda kantonalne tužiteljice, gdje se u žalbi iznose tvrdnje da je prvostepeni sud pri odmjeravanju kazne optuženim, prenatlažen značaj dao olakšavajućim okolnostima, dok nije

u dovoljnoj mjeri cijenio otežavajuće okolnosti utvrđene na strani optuženog, tako, u smislu odredbe člana 323. ZKP FBiH, i u odnosu na žalbu branitelja koji nije izjavio žalbu zbog odluke o kazni, u vezi sa proširenim dejstvom žalbe podnesene zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja. Pri tome je ovaj sud, imajući u vidu okolnosti koje su od uticaja na odmjeravanje kazne, ocijenio da kazna zatvora izrečena optuženom pobijanom presudom nije prestrogo odmjerena, dok je nasuprot tome, osnovanim ocijenio navode iz žalbe kantonalne tužiteljice, da je kazna zatvora izrečene pobijanom presudom optuženom H.D., preblago odmjerena. Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud prilikom odmjeravanja kazne optuženom, kao otežavajuće okolnosti na strani optuženog cijenio iskazanu odlučnost, beskrupuloznost i bezobzirnost pri izvršenju predmetnog krivičnog djela, dok je kao olakšavajuće okolnosti na strani optuženog cijenio njegove porodične prilike, okolnost da je oženjen, otac jednog djeteta, da u periodu od preko dvije decenije nije osuđivan za krivična djela protiv života i tijela, niti se za takva djela protiv njega vodio krivični postupak i da je od izvršenja predmetnog krivičnog djela proteklo više od dvadeset godina (što se žalbom tužitelja ne osporava kao olakšavajuća okolnost), kao i okolnost da je u vrijeme izvršenja predmetnog krivičnog djela, opće stanje uzrokovano ratnim sukobima između Armije BiH i HVO bilo haotično i da je u tim sukobima poginuo i ranjen veliki broj saboraca optuženog, pa je ocjenom svih tih okolnosti, koje je u njihovoj ukupnosti cijenio osobito olakšavajućim, primjenom odredaba o ublažavanju kazne, za počinjeno krivično djelo optuženom izrekao kaznu zatvora u trajanju od četiri godine. S tim u vezi ovaj sud smatra da kantonalna tužiteljica u žalbi pravilno ukazuje na to, da prvostepeni sud nije mogao cijeniti olakšavajućom okolnosti na strani optuženog ponašanje optuženog nakon učinjenja predmetnog krivičnog djela, imajući u vidu da je optuženi presudom Općinskog suda u Širokom Brijegu (pravomoćna 13.09.2021. godine), osuđivan zbog izvršenja krivičnog djela Davanje lažnog iskaza iz člana 348. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH, kao i okolnosti pod kojim je došlo do izvršenja predmetnog krivičnog djela (stanje uzrokovano raznim zbivanjima), jer se radi o okolnostima koje čine bitna obilježja predmetnog krivičnog djela. Također, ovaj sud cijeni osnovanim navode iz žalbe kantonalne tužiteljice da prvostepeni sud nije dao adekvatan značaj otežavajućim okolnostima utvrđenim na strani optuženog, što se posebno odnosi na iskazanu beskrupuloznost i bezobzirnost optuženog pri izvršenju krivičnog djela, jer se optuženi, kako to proizilazi iz iskaza saslušanih svjedoka, tokom izvođenja tog čina „felacio“ od strane svjedoka „A“ i „B“, smijao, kao i da nije u dovoljnoj mjeri cijenio brojnost, i to po prirodi razičitih radnji poduzetih prema oštećenim. Stoga je ovaj sud, ocijenivši žalbene prigovore kantonalne tužiteljice osnovanim, pobijanu presudu u odluci o kazni preinačio i primjenom odredbe člana 33. i 41. stav 1. preuzetog KZ SFRJ, optuženom za počinjeno krivično djelo izrekao kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina i 6 (šest) mjeseci, nalazeći da je ista srazmjerna težini učinjenog krivičnog djela i stepenu krivnje optuženog i da će sa takvom kaznom zatvora u smislu člana 33. preuzetog KZ SFRJ, ostvariti svrha kažnjavanja.

Na osnovu izloženog, ovaj sud je u smislu člana 328. ZKP FBiH, žalbu branitelja optuženog, odbio kao neosnovanu, dok je u smislu ovlaštenja iz člana 329. ZKP FBiH žalbu kantonalne tužiteljice iz Mostara uvažio, pobijanu presudu u odluci o krivičnopravnoj sankciji preinačio i odlučio kao u izreci ove presude.

Zapisničar
Mevlida Šeta, s.r.

Predsjednica vijeća
mr. Božidarka Dugonjić, s.r.

